

บริบทการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติโรงเรียนมาตรฐานสากล กรณี สถานศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่สำนักงานการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

Context of Operation to World-Class Standard School for under the
Office of Secondary Education Service Area

อภิรมณ อุไรรัตน์

Apiramon Ourairat

มหาวิทยาลัยรังสิต

Rangsit University, Thailand

E-mail: apiramon@sbs.ac.th

Received: 2022-12-22; Revised: 2022-12-28; Accepted: 2022-12-29

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาบริบทการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนว
ทางโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและ 2) เพื่อเสนอแนว
ทางการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูล
ประกอบด้วย นักวิชาการด้านการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT Analysis ตามองค์ประกอบที่กำหนดตามวัตถุประสงค์การ
วิจัย เพื่อประกอบการนำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัยโดยวิธีการพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า 1) บริบทการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล
ในด้านการรับรู้ และ เข้าใจแนวปฏิบัติ พบว่า ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามหลักการที่ได้
กำหนดเป็นแนวปฏิบัติโรงเรียนมาตรฐานสากล มีความรู้ ความเข้าใจในแนวปฏิบัติได้ชัดเจนถึงเป้าหมาย
และ 2) แนวทาง และผลลัพธ์ที่ต้องการจากการปฏิบัติตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านทรัพยากรที่
ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีความเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตาม ควรต้อง
พัฒนาศักยภาพของผู้สอนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นผู้มีความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการ
ออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยระบบคุณภาพ และส่งเสริมให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์
สอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 ในทุกด้าน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีศักยภาพบรรลุ
วัตถุประสงค์สำคัญตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: บริบทการดำเนินงาน, โรงเรียนมาตรฐานสากล, มัธยมศึกษา

Abstract

The purpose of this study was: 1) to study the context of the potential operation of World-Class Standard School for under the office of Secondary Education Service Area and 2) to propose the operational guidelines of operation to World-Class Standard School for under the office of Secondary Education Service Area. The research employs qualitative research methodology involving the compilation of documents and in-depth interviews with key informants. Analyzed by SWOT Analysis technique according to the specified components according to the research objectives and presentation of research findings by descriptive.

The findings are that 1) the operating context of potential operation to World-Class Standard School in terms of recognition and understanding of the guidelines found that administrators and those involved in operating according to the principles set forth in the World-Class Standard School; knowledge, clear understanding of the guidelines, goals, guidelines and 2) desired outcomes from the implementation of World-Class Standard School. In terms of resources that support the operation effective and appropriate. However, the potential of teachers should be developed to increase and continuously. To be competent expertise in designing and organizing teaching and learning activities with a quality system and promote desirable characteristics in the 21st century in all aspects will result in the development of learners to be capable of achieving important objectives of World-Class Standard School.

Keywords: Context of Operation, Word-Class Standard School, Secondary Education

บทนำ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพในด้านการศึกษามาโดยตลอด จะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานระดับกรมก็มีแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษารองรับเพื่อพัฒนาผู้เรียน และกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ แต่ยังคงได้รับการ วิพากษ์วิจารณ์ว่ายังไม่มีคุณภาพ และไม่ได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของสังคม โดย วิทยากร เชียงกูล (2559) ได้นำเสนอประเด็นสำคัญของการจัดการศึกษาไทยที่มุ่งผลิตคนที่มีความรู้ทักษะจำนวนหนึ่งไปทำงาน ในโรงงานและหน่วยธุรกิจในระบบเศรษฐกิจ ทุนนิยมอุตสาหกรรมแบบศตวรรษที่ผ่านมาเป็นเรื่องล้าสมัย เพราะโลกได้เปลี่ยนแปลง ไปอย่างมาก และคงเปลี่ยนอยู่เรื่อย ๆ ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการ บริหาร จัดการทางเศรษฐกิจและสังคม โลกเศรษฐกิจสมัยศตวรรษที่ 21 เน้นการใช้แรงงานที่มี ความรู้ทักษะ

แนวคิดวิเคราะห์เป็น มีจินตนาการ และเรียนรู้อะไรใหม่ๆ ได้ดีปรับตัว ได้เก่ง แก้ปัญหาได้เก่ง การจัดการศึกษา จึงต้องเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ เพื่อพัฒนา พลเมืองที่ฉลาด รับผิดชอบ คติวิเคราะห์สังเคราะห์ประยุกต์ใช้ เป็น มีความสามารถใน การทำงาน แก้ไขปัญหา และแข่งขันทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น ประเทศที่ไม่สามารถ ปฏิรูป การจัดการศึกษาของตนให้ก้าวตามทันได้จะถูกทอดทิ้งให้ล้าหลังตกต่ำลง ประชากรจะ ตกงานเพิ่มขึ้น ประเทศไทยจำเป็นต้องปฏิรูปการจัดการศึกษาในเชิงโครงสร้างทั้งระบบ อย่างเข้าใจสภาพปัญหา เป้าหมาย แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม เห็นการณ์ไกลเพื่อประโยชน์คนส่วนใหญ่ จากข้อมูลอาจสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการศึกษาไม่เป็นที่พอใจของประชาชนไม่ได้มุ่งเน้นการศึกษาให้ได้ มาตรฐานทั้งขาดการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานและการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทำให้คุณภาพของนักเรียนไทยเมื่อ เปรียบเทียบกับนานาชาติในการแข่งขันบนเวทีโลกไม่เป็นที่น่าพอใจ ประกอบกับการเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารของโลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ มีการเคลื่อนไหว ทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร เศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและการเมือง ทำให้ระบบการศึกษาของประเทศไทยมีการ ปฏิรูปปรับตัวตามไปด้วยเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสังคม

การจัดการศึกษาภายใต้นโยบายการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการเมืองอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาไทย อีกทั้งปัจจัย ด้านวัฒนธรรมที่ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คนไทยส่วนใหญ่ยังสนใจความบันเทิงมากกว่าการแสวงหา ความรู้ จึงเป็นอุปสรรคอันสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2560) ปัจจุบันสังคมเริ่มตระหนักถึงปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยยังไม่ถึงมาตรฐานที่ควรจะเป็น ทุกภาคส่วนควรตระหนัก และหาวิธีแก้ปัญหา จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส.พ.ฐ.) ได้มีการขับเคลื่อนเพื่อแก้ปัญหาการศึกษาอย่างเต็มที่ โดยได้กำหนดนโยบาย ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับไปดำเนินการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อไป โดยนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นนโยบายด้านการศึกษา ที่มุ่งเน้นให้มีการจัดคุณภาพการศึกษาในเชิงบูรณาการและให้ความสำคัญ ต่อการศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความยั่งยืนในบุคคลที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดในปัจจุบัน (Kilmer, 1999) โดยมีความมุ่งหวังที่สำคัญคือ นักเรียนจะมีศักยภาพเป็นพลโลก ในประเทศไทย ได้มีการเริ่มดำเนินการมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก เป็นเลิศ วิชาการ สื่อสาร 2 ภาษาล้ำหน้าทางความคิดผลิตงานอย่าง สร้างสรรค์ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก พร้อมทั้งยกระดับการจัดการเรียนการสอนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล โดยกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมที่มีความ เป็นสากลในหลักสูตร และยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ซึ่งการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ดังกล่าว สถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีความพร้อมในทรัพยากรสนับสนุนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลได้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษาในประเทศไทยให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาบริบทในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวทางโรงเรียน มาตรฐานสากลในระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพของโรงเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนา ในระดับที่ 1 คือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ ระดับโรงเรียน เพื่อทราบถึงสภาพแวดล้อม หรือบริบทปัจจุบันในการ

ดำเนินงานตามโรงเรียนมาตรฐานสากล และวิเคราะห์ผลนำเสนอเป็นแนวทางปฏิบัติตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลให้กับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาบริบทการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
- 2) เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

การดำเนินนโยบายด้านการศึกษา เพื่อมุ่งหวังยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยให้เทียบเท่ากับอารยประเทศ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ ถือเป็นภารกิจสำคัญในระดับประเทศ สังคม ชุมชน รวมถึงสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาอย่างเร่งด่วนทั้งระบบ ภายหลังจากดำเนินการโรงเรียนมาตรฐานสากลมาได้ระยะหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้พิจารณาทบทวนประเด็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล และได้พยายามพัฒนาปรับปรุงแนวปฏิบัติสำหรับให้สถานศึกษาใช้ในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเริ่มต้นใช้ในปีการศึกษา 2555 ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555)

โรงเรียนมาตรฐานสากล : หมายถึง โรงเรียนที่มีการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับเดียวกับมาตรฐาน สากลหรือมาตรฐานของประเทศ ชี้นำที่มีคุณภาพการศึกษาสูง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเยาวชนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21 ตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษา ของ UNESCO ทั้ง 4 ด้าน คือ Learning to know, Learning to do, Learning to live together and Learning to be (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) โดยสถานศึกษาจะต้องมีบริบทที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามโรงเรียนมาตรฐานสากล โดย เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร (2548) ได้ให้ความหมายของ บริบท (Context) หมายถึงสภาพการณ์หรือสภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งภายใน และภายนอกองค์กร ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อกิจกรรม และบุคลากรขององค์กรนั้นๆ โดยตรงทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ กล่าวได้ว่าบริบทของสถานศึกษา หมายถึงสภาพการณ์หรือสภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อันได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคม ทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม รวมถึงลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาบริบทของสถานศึกษาคือ กระบวนการศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาให้เข้าถึงตั้งแต่อดีตผ่านมาถึงปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมาย ทิศทางการดำเนินงานให้บรรลุผลได้อย่างราบรื่นสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม

ความสำเร็จขั้นสุดท้ายของโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ คุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนที่ได้รับการประเมินว่ามีหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่ดีเยี่ยม แต่การประเมินคุณภาพของผู้เรียนยังไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ก็ไม่ถือว่าโรงเรียนนั้นประสบความสำเร็จในการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยความสำเร็จของโรงเรียนในการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลจะพิจารณาจากคุณภาพของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่แต่ละโรงเรียนกำหนดและทำความเข้าใจกับโครงการเป็นสำคัญ ได้แก่ ความสำเร็จด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบบริหารคุณภาพ ถือเป็นความสำเร็จ ในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเชื่อว่า ถ้าโรงเรียนมีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และมีระบบการบริหารจัดการ โรงเรียนที่ดี ก็จะช่วยให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ดีขึ้นเป็นลำดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

กำหนดสถานศึกษาเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาอย่างเจาะจง จากสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยศึกษาเฉพาะบริบทของสถานศึกษาในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านปัจจัยนำเข้า เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาที่ดำเนินงานตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยใช้หลักการ SWOT Analysis เป็นแนวคิดสำคัญในการวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงจุดเด่น ข้อสังเกต โอกาส และ อุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้สอน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติสำคัญคือ เป็นผู้มึบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นระยะเวลามากกว่า 1 ปี โดยวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยข้อความถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล และการทบทวนวรรณกรรม จากเอกสาร วิชาการ ตำรา หนังสือ และแหล่งค้นคว้าต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาวิจัย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในคนจาก สำนักงานจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยรังสิต และได้รับอนุมัติก่อนการดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว อีกทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการอย่างระมัดระวังและเป็นไปตามมาตรฐานด้านสาธารณสุขจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19

ผลการวิจัย

บริบทของการดำเนินการตามโรงเรียนมาตรฐานสากล

ผลการศึกษาบริบทการดำเนินการตามโรงเรียนมาตรฐานสากล จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลบริบทด้านสภาพแวดล้อม ปัญหาและข้อจำกัดทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในของ

สถานศึกษาและปัจจัย สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT Analysis ผลการศึกษาบริบทของสถานศึกษาในการดำเนินการตามโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ดังต่อไปนี้

จุดเด่น

1. สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการด้านบุคลากรที่เป็นอิสระทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ
2. สถานศึกษามีการกำหนดตัวบ่งชี้เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามโรงเรียนมาตรฐานสากลได้อย่างชัดเจน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนในการดำเนินงานตามโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างเต็มที่
4. สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความพร้อมและความเหมาะสมด้านทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการดำเนินงานตามโรงเรียนมาตรฐานสากล

ข้อสังเกต

1. สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายในระดับสากล หรือ ต่างประเทศเพิ่มเติมจากเดิม เพื่อขยายเครือข่ายอันจะนำมาสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันได้กว้างขวางมากขึ้น
2. ภาระงานการปฏิบัติหน้าที่ที่นอกเหนือจากงานสอนซึ่งเป็นงานหลักอาจยังไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามแนวทางการดำเนินงานตามโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างเต็มที่
3. ความต้องการด้านทรัพยากรเพื่อช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการดำเนินงานตามโรงเรียนมาตรฐานสากลบางครั้งอาจต้องใช้ระยะเวลาเพื่อสรรหาให้สอดคล้องกับความต้องการได้อย่างเพียงพอ เหมาะสม

โอกาส

1. นโยบายด้านการศึกษาของประเทศที่มุ่งยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการจัดงบประมาณทางการศึกษาจำนวนมากเพื่อตอบสนองต่อนโยบายการศึกษาให้
2. หน่วยงานส่วนกลางมีการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในแนวทางดำเนินงานตามโรงเรียนมาตรฐานสากล
3. มีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสังคม ที่มีความพร้อมให้การสนับสนุนทางการศึกษาจำนวนมาก

อุปสรรค

1. บุคลากรทางการศึกษาบางส่วนที่มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานตามโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ยังไม่ชัดเจน
2. ข้อจำกัดของผู้เรียนเกี่ยวกับความพร้อมในการศึกษาตามแนวทาง/เป้าหมายโรงเรียนมาตรฐานสากล

การศึกษาบริบทการดำเนินการตามโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการตามโรงเรียนมาตรฐานสากลให้กับสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมายตามแนวปฏิบัติ และช่วยเสริมสร้าง

ศักยภาพผู้เรียนให้เป็นผู้มีศักยภาพในระดับสากล สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับควรสร้างการมีส่วนร่วม และ อาจดำเนินการแบ่งปันแลกเปลี่ยนทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งองค์ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี สนับสนุนการเรียนรู้ และ ให้ผู้สอนและผู้เรียนได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา

ผลการศึกษาริบทที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล ทำให้ทราบถึงบริบทที่เป็นจุดแข็งของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงานตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล แต่อย่างไรก็ตาม แนวทางสำคัญในการดำเนินการสถานศึกษาต้องตระหนักถึงข้อสังเกตที่อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด โดยผลการศึกษาที่ปรากฏ ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวทางการดำเนินงานสำหรับสถานศึกษาที่สำคัญคือ ด้านบุคลากร สถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อช่วยยกระดับความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการตามแนวปฏิบัติโรงเรียนมาตรฐานสากล ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน วางแผนการจัดการทรัพยากรที่เพียงพอและเหมาะสม เพื่อช่วยสนับสนุนให้การดำเนินการตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความยินดี เต็มใจและมีความสุข อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่ออกแบบตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างมีความสุขไปด้วย และด้านทรัพยากร สถานศึกษาอาจวางแผนระยะยาวเพื่อช่วยลดข้อจำกัดในด้านทรัพยากรทั้งด้านจำนวน ปริมาณ ความพร้อม ให้สอดคล้องกับการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล และ สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้ ออกแบบมาให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา

อภิปรายผล

การศึกษาริบทครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อ คือ 1) บริบทของสถานศึกษาที่มีการดำเนินการตามโรงเรียนมาตรฐานสากล และ 2) แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากการวิเคราะห์ บริบทของสถานศึกษาพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าที่ช่วยสนับสนุนการแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียน ที่ยังมีข้อจำกัดในความพร้อมด้านทรัพยากร อุปกรณ์สนับสนุนการดำเนินการ รวมถึงระบบเทคโนโลยีที่จำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน และ สนับสนุนการค้นคว้าข้อมูลได้อย่างต่อเนื่องไร้ขอบเขต อีกทั้งจำนวนทรัพยากรบุคลากรทางการศึกษาที่มีทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลที่บางแห่งยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน จึงอาจส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นผลอันเนื่องมาจากบริบทของสถานศึกษาที่ยังมีความแตกต่างกัน บางแห่งมีความพร้อม บางแห่งยังไม่พร้อมในทรัพยากรช่วยสนับสนุนการดำเนินการ ซึ่งสถานศึกษาที่มีความพร้อมกว่าจะสามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกานต์มณี บุญศรีธธา (2559) ที่ได้ศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนตาม

หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดเมืองพัฒนา โดยผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมของสถานศึกษามีผลต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก ดังนั้น การแลกเปลี่ยนหรือการแบ่งปันทรัพยากรเป็นแนวทางสำคัญประการหนึ่ง ที่ช่วยสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้อย่างมีคุณภาพ สามารถสร้างสรรค์เยาวชนหรือผู้เรียนที่มีคุณภาพ ที่จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม ชุมชนและประเทศชาติต่อไป อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ (Public Interest) ซึ่งถือว่าเป็นการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันของสถานศึกษาอันเป็นผลพวงมาจากแบ่งปันทรัพยากรในการดำเนินงานตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อให้สถานศึกษาได้สามารถเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นร่วมกัน (Access and Benefit Sharing) สอดคล้องกับการศึกษาของชาญวิทย์ ชัยกันต์ (2561) ที่เสนอว่าแนวคิดการแบ่งปันผลประโยชน์เป็นแนวคิดที่อธิบายให้เห็นถึงการรักษาประโยชน์สาธารณะโดยคุ้มครองประชาชนให้ได้รับความเสมอภาคและมีส่วนร่วม โดยผู้เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบอาจกำหนดรูปแบบและลักษณะของการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เหมาะสม และอาศัยสิทธิของบุคคลเป็นหลักในการดำเนินการ ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางสำคัญ สำหรับการแบ่งปันทรัพยากรอันจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลให้กับสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืน

ส่วนปัจจัยนำเข้า (Input) โดยเฉพาะด้านครูผู้สอน ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการตามโรงเรียนมาตรฐานสากลให้บรรลุเป้าหมายสำคัญคือ ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีศักยภาพเป็นพลเมืองในสังคมโลกอย่างมีคุณภาพ ในอนาคต สอดคล้องกับการศึกษาของวีรวรรณ มีมัน (2558) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ความสำเร็จของโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานมีปัจจัยสำคัญจากผู้นำองค์กรหรือผู้นำสถานศึกษาเป็นผู้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ มีการจัดทำวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับโรงเรียนมาตรฐานสากล มีการจัดอบรมความรู้ด้านต่างๆ ให้แก่ครูให้เป็นสากล ภายใต้หลักการบริหารจัดการด้านต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ และยังพบต่อไปว่าผู้เรียนมีความเป็นพลโลก มีทักษะชีวิต และมีทักษะในการสื่อสาร มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ตระหนักในเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการตามโรงเรียนมาตรฐานสากลได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง แต่อย่างไรก็ตาม จากรายงานของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน (2557) ที่เคยนำเสนอผลสำรวจความเห็นของครูผู้สอน พบว่า ปัญหาสำคัญของครูในการเรียนการสอนคือ ภาระงานที่มีจำนวนมากเพิ่มเติมนอกเหนือจากภาระการสอน จำนวนครูไม่เพียงพอ การสอนที่ไม่ตรงวุฒิการศึกษา ขาดทักษะด้านไอที ครูสอนหนักอีกทั้งนักเรียนต้องเรียนมากขึ้น ขาดอิสระในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนั้น นโยบายการศึกษาเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการที่อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทำให้เกิดการบั่นทอนคุณภาพของผู้เรียนจากการกำหนดแนวทางการประเมินผลและตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา ที่เน้นการวัดผลจากคะแนนสอบเป็นสำคัญ มุ่งเน้นแต่คนเรียนเก่งจนอาจละเลยศักยภาพสำคัญอื่นของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนมีบทบาทเป็นสถานที่แห่งการแข่งขันของนักเรียนมากกว่าพื้นที่แห่งการเรียนรู้ ระบบการศึกษาที่เน้นการท่องจำมากกว่าการค้นพบตัวเอง จากประเด็นสำคัญทั้งหมดนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นอุปสรรคในเชิงระบบการศึกษา ที่หากการจัดการศึกษายังไม่เน้นให้

ความสำคัญกับการศึกษาถึงบริบทหรือสภาพแวดล้อมในพื้นที่ของสถานศึกษา อาจส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนการดำเนินการด้านการศึกษาด้านนโยบายประเทศที่กำหนด ดังนั้นแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียน ที่สำคัญประการหนึ่งคือ ผู้บริหารสถานศึกษารวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญกับการศึกษาและวิเคราะห์บริบท หรือสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านการจัดการศึกษาให้่องแท้ ชัดเจน จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้ในทุกรูปแบบอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาบริบทการดำเนินการตามโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมและการดำเนินการอย่างต่อเนื่องควรมีการบูรณาการการดำเนินงาน สร้างเครือข่ายโรงเรียนมาตรฐานสากลที่เข้มแข็ง ร่วมขับเคลื่อนด้วยการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินการตามโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างมีส่วนร่วม และมีการประเมินติดตามผลการดำเนินงานจากการใช้ทรัพยากร หรือ จากการมีส่วนร่วมของเครือข่ายสถานศึกษาในทุกกระดับ โดยมุ่งเน้นคุณภาพการดำเนินงานตามเป้าหมายของโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นสำคัญ

2. กระบวนการดำเนินการตามแนวปฏิบัติโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาแต่ละแห่ง อาจมีบริบทสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินการตามโรงเรียนมาตรฐานสากลแตกต่างกัน บางแห่งอาจมีข้อจำกัดสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน จึงควรใช้ศักยภาพของสถานศึกษาหรือหน่วยงานสนับสนุนที่ช่วยลดข้อจำกัด และช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานตามแนวปฏิบัติโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นด้านกระบวนการการดำเนินการตามแนวปฏิบัติโรงเรียนมาตรฐานสากล และ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานนั้น โดยศึกษาเพิ่มเติมจากกลุ่มผู้เรียน และกลุ่มผู้ปกครอง ของนักเรียน เพื่อให้ได้ทราบถึงสารสนเทศในทุกระดับ อันจะทำให้นำมาประกอบการวางแผนการดำเนินงานตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลได้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณค่า สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างเท่าทัน และเข้มแข็ง จากศักยภาพทางการแข่งขันของบุคลากรในประเทศที่ทำให้ประเทศมีความเข้มแข็ง เติบโตอย่างมั่นคงอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล*. ฉบับปรับปรุง.

กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล*. ปรับปรุง พ.ศ. 2561.

กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- กานต์มณี บุญศรัทธา. (2559). ความพร้อมของสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2560). แนวโน้มการศึกษาไทยในครึ่งทศวรรษหน้า. ค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2565,
จาก <http://blog.eduzones.com>.
- ชาญวิทย์ ชัยกันย์. (2561). แนวคิดการแบ่งปันผลประโยชน์ (Benefit Sharing) กับการแก้ไขปัญหาความ
ขัดแย้งทางสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายสหรัฐอเมริกา. *วารสารนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 11(2), 7-31.
- วิทยากร เชียงกูร. (2559). รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558: จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลก
ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วีรวรรณ มีมัน (2558). ความสำเร็จของโรงเรียนมาตรฐานสากล (วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา).
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน. (2557). *การยกระดับคุณภาพครูไทยใน
ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพ เยาวชน.
- Kilmer, V. (1999). *The essence of total quality management*. New York: Prentice hall.
- Yenyuak, C. (2015). Emotional Quotient of Management Major Students, Faculty of Business
Administration, Rangsit University. *Journal of Business Administration the Association
of Private Higher Education Institutions of Thailand*, 4(2), 89-98.